

САНА ОЛОХ

Х а н н а т

1931 оыл алтынны
15 нүхүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 69 (5736)

1982 снл. Бэс ыйын 8 күнэ
ОПТУОРУННЬУК

Сыаната
2 харчы

ССРС

60 оыл

31-с ударнай нэдиэлэ эмп үлэһиттэрин чиэстэригэр ананар

Кирби куоһарылына

Ыччат наставнига Зоя Дмитриевна Капитонова салайар «Аартык» комсомольскай-ыччат ферма — Карл Маркс аатынан совхоз биэр бастыг үлэ-дээх коллектива. Манна эдэр ыанныксыттар кыстык устата хаалылаада суох үлэһиттэр ситистилэр. Кинилэр 8 ыйга хас биридир фуражнай ынахтан ортотунан 1056-лыык үрүг илгэни ыдан эбэ-бээтэһистибэлэрин 89-туу кг аһардылар. Ити иһингэр юбилейдардаах снл 5 ыйгыт фермада ынах ахсыттан 718-тыы кг үүт ынан, быыбардары көрсө бэлэтэһит кирби хайы-үйэ 108-тыы кг куоһарылына.

М. АНЕМПОДИСТОВА.

Бастыгнар көбүлээһиннэрэ

«ЫВСЛКС 60 сыла» комсомольскай й. ы ч ч а т ферма ыанныксыттары быйыл, нэрэбэлнэ событтардаах сылга, ха-һааһыттардаах да үрдүк күүрэһинээхтик үлэһитлэр.

Коллектив пятилетка сараланыыттан 3026 центнер үрүг илгэни үрдүктөн балтараа сыл-лаабы былаанын биэр ыһынан урутаан толордо. Манна, кыстык мйдары-гар хас биридир фураж-най ынахтан 1939-туу кг үүт ынан.

Социалистическай нуо-талаһыны производство майктара Наталья Ксе-гофонтова уонна Мария Осипова баһыдаан-көһү-лээн нһаллар.

Л. НАХСЫЛОВА.

Балтараалы центнер эбилли

Карл Маркс аатынан совхоз Одьулууннаабы отделинетын борооску көрөөччүтэ В. Н. Петров тахстык 8 ыйын тү-мүгүнэн көрөр-харайар 64 борооскутун сүтү-гэ суох итэн хас бири-диринэн 151-дин кг тө-лөһүтэ.

Василий Никодеевич буолаары турар быыбар-дары үлэһиттэр сана ба-лэһиттэригэр көрсүөдө.

С. ФЕДОТОВА.

КИМ ТӨНӨ ҮҮТҮ БЫРЫЙ?

ЫАМ ЫЙЫН 29—БЭС ЫЙЫН 4 КҮННЭРИНЭЭБИ СВОДКА

Совхозтар, отд-лениелар	Фур. ынах	Цанар ынах	Күннээр валов, үүт (ц)		Учунуу үүт (1 ынах- ха) кг		Аһа- туу тармаар үүт (ц)	Тө- рөөб. ынах	Салт. ынах
			1981 с.	1982 с.	ф/ы	ы/а			
Карл Маркс	2464	2106	129,9	146	5,9	6,9	123	1993	1628
Одьулуун	650	500	29	35	5,3	7	30	393	443
Волугур	520	447	33	34	6,7	7,8	32	449	530
Мугудай	660	574	30	36	5,4	6,2	31	355	246
Бахсы	634	585	37,9	41	6,4	7	30	596	509
Субуруускай	1267	789	42	58,7	4,6	7,4	51,9	790	893
Хатылы	382	205	12	17,5	4,5	8,3	15,9	180	377
Болтоно	437	284	15	18,2	4,1	6,3	15	292	316
Соловьев	448	300	15	23	5,1	7,6	21	327	200
Эрилик Эриетини	1854	1388	118,2	98	4	6	74,1	1329	1434
Хонтово	507	406	35,7	22,8	4	5	18,8	400	304
Хадар	445	347	27,5	25,7	5	7	20	347	379
Частыр	426	320	23,5	24,7	5	7	20,3	320	376
Хайахсыт	450	315	31,5	25	5	7	15	262	375
«Чурапчы»	1431	784	53	53,5	3,7	6,7	46,5	968	719
Сылан	740	343	32	32	4,3	9,3	25	478	356
Кидэни	371	211	11	10	2,6	4,7	10	287	232
Арыылаах	320	230	10	11,5	3,4	4,7	11,5	203	131
Оройуон үрдүнэн	7016	5067	343,1	356,2	5	7	295,5	5080	4674
1981 сылга	6726	4490			5,1	7,5	280,8	4278	4175

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

Бэс ыйын 20 күнэ —

олохтоох
Советтар
уонна
народнай
суут
народнай
судьуйатын
быыбардарын
күнэ

Депушамтарга кандидаттар

ЭДЭР ИИСТЭННЬЭН

— Олох-дьаһах комбината комсомольскай тарытат оройуонга биэр бастыг үлэһит. Бары дьаһалларга кинилэргэ ти-рээрдэрбит үтүө, — диир ЫВСЛКС райкомун тари-лар отделин сибидиссийа А. Д. Дьячкова.

Манна 37 комсомолец баар. Секретарынан бы-ыл үбүс сылын Мария Ефимова үлэһит. Кини бу рабочай коллективна оскуола наартатыттан кэл-

битэ, бастаан атах таҥа-һын тигээччинир кири-тэ. Үлэһит-үлэһит үөрэ-нэн орто үөрэни ылбыта. Кэлин Якутскайдаагы 8 №-дээх РПТУ-ны бүтэрэн истэһиннэн буолбута. Ви-лигин «Гвоздика» комсо-мольскай-ыччат биригээдэ-ни салайар. Былааччы баалары тигэллэр.

Комбинат юбилейдар-даах снл былаанын толо-рон иһэр. Ыам ыйыгар 28 тыһ. 300 солк. ону-гар 31 тыһ. 300 солк. өтө оһоһулуна. Бу күн-нэргэ түбүк өсө үксэтэ, юбилейдарынан сибээстэн сакаас элбээтэ. «Онон аны өрөбүллэргэ эмнэ үлэһиттэр» дэһэллэр ин-тэһиннэргэр. Ол быһы-ы-

кыттыбыттар. Ити — ки-нилэр кэлин күннэрдээҕи түбүктэрэ.

Оттон ыһынын рабо-чайдар юбилейдар чиэстэ-ригэр үрдэтиллибит эбэ-һэтэһистибани ылынан, ынахтарынан нуоталаһан үлэһитлэр. Комсомольскай муһунахтар, полит-үөрэх, тематическай биэрэрдэр, син эмнэ атын комсо-мольскай тарытталарга курдук, былааннаахтык ытыллыбыттар. Атыт-тарга тэһиһэтэххэ, манна ис-комуннай үлэ бөлөҕө ытыллар.

Комсомольскай секре-тарэ түбүгэ үтүө. Онон эбии кини ЫВСЛКС рай-комун бюротун чилиһин быһыгынан оройуон ком-сомолуатын үлэһит эмнэ салайар. Эдэр коммунист бу күннэргэ Благоуеще-скай куоракка кэтэхтөн үөрэнэр техникумун бас-таны сессиятыгар бара-ры сылдьар.

Үлэһэ дьулуурдаах, та-рийар дьоруурдаах эдэр интэһиннэн Мария Пе-тровна Ефимова сотору-таарыта оройуон Советы-гар 39 №-дээх быыбар-дыр уокурукка депута-ка кандидатынан регис-трацияланна. Ити үрдүк интэһин кини чиэстээхтик толоруо диир эрэһэбит.

М. МИХАЙЛОВА.

Депутатка кандидаттар — быыбардааччыларыгар

Бу күннэргэ олохтоох Советтарга депутатка кан-дидаттар бэйэлэрин быыбардааччыларын кытта көрсүһүлэрэ салтанан бара турар.

АРЫЫЛААХ

Оройуон Советыгар 9 №-дээх быыбардыр уо-курукка депутатка канди-дат «Чурапчы» совхоз биллиһээх ыанныксыт, «Вочуот Знага» орден навалера Михаил Нико-кентьевич Иванов быы-бардааччыларын кытта көрсүһүүтүгэр тыл эппит Д. П. Гермогенов, И. Д. Варахков, М. П. Мака-ров уонна да атыттар таб. Иванов М. И. оро-йуоннаабы Совет депута-тыгар достойнай канди-дат буолар диир пахты-лар.

Михаил Иннокентьевич кэлиннэ кэксэ сылларга ынахтан үүтү ылаһыны үрдэтигэ ураты үчүгэй көрдөрүүлэри ситиһэн сов-хоз, оройуон чемпионун үрдүн аатын ылла. Бэйэ-тэ старшайдыр «Эрчим» комсомольскай-ыччат фер-матын коллективтар үлэ-вэ үтүө холбоһуу көрдө-рөр.

Быыбардааччылар депу-татка кандидаттан сүөһү интэһини ыарахан үлэһи-рин механизациялаһын-на. Кэмиһэ сайыллыа элентролинниһи киллэри-гэ, отделиннеба тутула турар селескай Культура дьэтиг үлэһэ киллэри-ни түргэтэтигэ норуот талаһылаада буолан турар көмөлөбөрүгэр көрдөстү-лэр.

С. Никитин.

БОЛУГУР

Манна Социалистичес-кай Үлэ Геройа Роман Иннокентьевич Константи-нов бэйэтин быыбардаач-чыларын кытта көрсүһүү-гэ тэрээһиннээхтик, делө-войдук ытыллына.

Оройуоннаабы Советка 4 №-дээх уокурукка де-путатка кандидат Р. И. Константинов олоһун уон-на үлэһити туһунан мус-тубут дьонго итэһэллээх киһи Азма орто оскуола-тын директоры Е. А. Смир-ников сиилини көрсөтө.

Кини Роман Иннокентье-вич оройуонга сылга ити-тинин сайынарарыга киллэрбит кылаатын, эдэр ыччаты үлэһэ итиннэ күннэргэ көмөтүн тоһо-лоон бэлэтэстэ. Түмүгэр уокурук быыбардааччыла-рын оройуон кини туттар киниһэ, кырдыарас комму-нист Р. И. Константинов кини быыбар күнүгэр бу-на бары куластарын биэр-рэллэригэр ытырда.

Муһунаха Р. И. Кон-стантинов кандидатынан өйөон быыбардааччылар М. С. Иванова, Е. С. Дьячкова уонна да атыттар тыл эгитилэр. Ки-нилэр, Волугур кэһиллэ-гэр кэһини сылларга ка-питальнай тутуу мөлөх-түн ыстылларын ыйан туран, чугастаагы сыл-ларга бу салаада бы-лааннаах үлэ ыстылла-рыгар туруорсарыгар де-путатка кандидатка наһаа биэрдиһэр.

Быыбардааччылары н а и-тиникти көрсүлүбүт Р. И. Константинов биэр дойдулаахтарын итэһэллэ-рин толорорго бу да сы-рымга күөспүн, дьоруу-бун харыстыам суоҕа диир эрэннэрдэ.

СЫЛАН

Сельсовет 25 уокурук-тарыгар депутатка канди-даттар буна бары быы-бардааччыларын кытта көрсүстүлэр. Ол муһуна-гарга барыта 460 быы-бардааччы сырытта, 109 киһи тыл эттэ.

13 №-дээх уокурукка депутатка кандидат «Чу-рапчы» совхоз Сыланнаа-бы отделинетын управ-ляюща Николай Григо-рьевич Михайлов кытта көрсүһүүтэ тыл эппит түөрт быыбардааччы ки-ни кандидатынан өйөон туран, совхоз кини отде-лениетыгар бизни ыан кымыстаһыны төрийэргэ, оһуруот астарын оһор-дууну көтөтөргө, Ойбон Күөлгэ сана хотону ту-гарга наһаастары биэрди-лэр.

2 №-дээх уокурукка депутатка кандидат бири-гэдинир Петр Иванович Лебедев быыбардааччы-ларын кытта көрсүһүүтү-гэр Түөһэ олохтоохторо селескай кулуубу өрө-мүөннүүргэ, баанньык ту-туутун ситэрэргэ, почтаны таһаһыны бэрээдэктингэ туруорсарга этилэр.

Бэрэ учаастагар, «Чу-рапчы» совхоз киниттэн үрдүк күүрүүлээх элентролинниһи таһаһылаада буолан, баччааһыга дьэри ыһыраһы дьэһи үлэһи-тэн оһороллор. Бу үлэ-дэ-хамнаһа, олоххо-дьа-һаха биллэр-көстөр ы-рахаттары үөскэтэр. Ол иһин 21 №-дээх уо-курук быыбардааччы-лара депутатка нан-дидат Елена Семеновна Чепаловаттан бу болпу-руоһу совхоз, кэһиллэик салалтатыгар туруорсары-гар көрдөстүлэр.

Б. Ваншев.

ЧУРАПЧЫ

Эт-үүт комбинатын ла-борана Анастасия Пе-тровна Данилова сельсо-вет быыбарыгар 31 №-дээх уокурук быыбар-дааччыларын кытта көр-сүһүүтүгэр тыл этээчи-лэр сэлэһиннэ арбаа өт-түнээри уулуссалар нуһа-банык сьрдатылалла-рын, орто оскуолаһа бү-тэрээччилэр тутуу тарил-тэлэригэр үлэһэ тахсы-лара аһыһаһын бэлэтээн эттилэр уонна ити итэ-дэстэри туоратарга көмөч-лөбөрүгэр депутатка кан-дидатка наһаа биэрдиһэр.

Сельсоветка 30 №-дээх быыбардыр уокурукка депутатка кандидат Ана-стасия Афанасьевна Фо-мина быыбардааччыларын кытары көрсүһүүтүгэр тыл эппит Е. И. Попова са-һыһыты кэмнэ кэһиллэ-һиһэ ууну бастарыһыны тэрийэргэ, П. И. Борисо-ва арбаа маһыһын сана дьэтиг тутуугун түргэ-тэтэргэ, Е. Е. Портнягин оройуон кинини тутаты-нааһы күөх ойууру ха-һыһытырга, уһаайбалары биэрини бэрээдэктингэ этилэри киллэрдилэр.

Чурапчы сельсоветын 50 уокуруктарыттан 35-гэр депутаттарга кандидаттар быыбардааччыларын кытта көрсүстүлэр.

С. Макаров.

Полтавская уобласть
Лубенский оройдунутар
Вовчинский сельсовет
Культурада уонна порто
Уотэриинтигэр комиссия
та учууһун биллэр. Кы
ни В. И. Ленин аатынан
совхоз кини уһаабатын
— Вовчин салгыһынан

Сүөһүнү мэччитини бэрээдэктиэххэ

раһыман үөрөх билигетин

тэрхүү үүсгэлтэй бусын 1,8
бичрэгдэжээнийг уламдтай.
Ону тэгт оёолор салтны
үөрөөнцлэр бидлэрдик эл-
бээтэ. 1976 сыйлаахха
орто ослуоланы бүтэрбиг-
тэртэн 21 оёо үрдүк үө-
рэххэ кирибт эбиг буол-
лагына, 1980 сыйлаахха
ити сыгынара 44-жэ тиги-
бээтэ, өтгөн ааспыт сар-
ын 32 үөрөнээччи сту-
дент буолбута.

РСФСР үгүйсгэх учуур-
талдара: П. К. Дьяков-
ская, С. К. Макаров, П. А.
Стайсетин, А. П. Ермола-
ев уонна Т. К. Далбаева,
ССРС норуотун үөрэжи-
риттин туйгуунара Ф. И.
Ефимова, И. Е. Василье-
ва уонна Т. С. Косонова,
РСФСР норуотун үөрэжи-
риттин туйгуунара Д. П.
Чечебутов, Л. Г. Попова
уонна А. А. Платонова,
"Бочуог Знага" орден ка-
валера У. Н. Протодяко-
нова, Үлэ Кыһыл Знамя-
та орденнаах Д. П. Клад-
кина уо. д. а. үүнэр кө-
лүөнэни үөрэтингэ-итингэ
гэ үтүөнүн холобуру көр-
дөрүлэр.

Оройуонига норуот үөрэҕиритин сайымнарыга туох оҕоһуллубута барыта — билиҕи хаан-уруу партиябыт уонна Советскай правительствобит үүнэр көлүүнэнни коммунизмы активнай тутааччыларынан итинигэ ахсаабат аҕалымы кыһаммыдларын итэҕэтинилээх холобура.

В. НЕУСТРОЕВ,
райсовет исполкомун
норуот үөрэҕириттигэр
отделын сэбиэдиссэйэ.

М. Шаймерденов фотота. ССТА фотохрониката

Уымбарга бэлэмнэни
— селский Советтар ба-
ры депутаттарыгар дьо-
һуннаах экзамен. Кини-
лэр бйадэрин холобур-
дарынан үлэ коллектив-
тарын пяталетка инкис-
сылын соруудахтарын бол-
дьобун инниэ тодорууга
срө күүрдэллэр.

К. ФИЛАТОВ,
«Правда» пресс-бюрога

ЭДЭРДЭРГЭ СИТИЙИНИ БАҢАРАБЫТ

Буолаары турар юбилейдары көрсө «Саха сирэ Россиятың, Саха АССР-60» диги нэдиэлэ буолан ааста. Үөрэнээччилэр төрөбүт кыраайдарын сайдыытын туһунан лекциялары иһиттилэр. Түмүк баһазарга Карл Маркс аатынан совхоз экономика В. Г. Скрябин, Одулуун отделиниетин упраллюощайа Р. И. Седанцев маалдыгытаан үгүс интэриэһинэйи кэпсэтилэр. ССРС тэриллибэ 60 сыдыгар аналлаах түөрт страницалаах тылыннан сурунаал эмээ бөркө көрөсүнэ. «Алмаастаах кыраай литературата» акторинна ытытылына.

Отгон училидс бйылгы выпускниинтара бу күннэртэ трактористар уонна элктрогазостар и к т а р Карл Маркс аатынан уонна

Субуруускай аатынан сохостар бааһыналарыгар отгон оҕуруотчуттар Болугур уонна Хатылы теплицаларыгар үлэлинилэр. Производственной практика хайдах баран ибэрин туһунан училище преподавателя Н. И. Чаженин манык кэлсин:

— Совхозтар практиканин арга олорор, уонна үлэлиир усулуобуйаны сүтүгүнэн сэлтөөхтүк тэрийдилэр. Арай программа быһыатынан көрүлэр, детальный үөрэтин, ол аата биир үлэттэн атыгна көһөрүү ылайтарбат. Холобур, тракторист-үөрэлээччи тракторы ыкта уонна өрөмүсүнүү үөрэннэхтэх. Совхозтарга үлэбит илэтин тийиһитинэн ити кыаада илэкт. Ол курдук, Карл Маркс аатынан совхозна практика.

ланар элентрогазосварщиктарга үс нийнаха биир агрегат тиксэр, ошон иккилэрэ өрөмүөнгө сыйдыалар. Преподавателлэр соту-сотуру мистэргэ сыйдыан прантина хаамытын билсэддэр, ооптөөх хайысханы биэрэлдэр.

Аны аййах хонутуан бу оолор тийр келэ гэ-
нинийн тутар, теплица-
ларга усна бааһыналар-
га хайааһын буолар толо-
ру быраабы ылан үөрэм-
мит мыйаларын аанын
сабыахтара, Уйгуну-быһа-
чы уһансар, субу айай
буолан ааспыт ССКП КК
Пленумунан бийирэммит
дойду айылытын програм-
матын бастаан сылпаттан
быһаччы олоххо киллэр-
снэхтээх эдэр рабочай
надрдарга ситийинни ба-
рабыт.

М. МИХАЙЛОВА.

ЧССР, Чехословакия
наукаларын академиятын
ботаникада интитуутун
Пруганицкайдаагы бота-
ничеснай садыгар аан
дойду флоратын образ-
тарын сэдэх холуура
баар. 250 гектарга үү-
тэйилэр 4721 араас ко-
рүгүлэрэ уонна сортара
сүргөстөхөллөр.
Синюкка: ботаничес-
най сад лабораторията Ля-
буше Кубичкова.
ЧТК—ССТА фотолара.

НЬУДЬУ-БАЛАЙ ОРООХУУ

— Комментатор колонкалара —

наахтык олоххо кыллар-
га суоттанар. «Модуль-
нунан доллар», — дьибитэ
итинэн сибээстэн адми-
нистрация үрдүн соло-
лоохторуттан биридэстэрэ,
— буусналарынан итинэн
арыынан бизэри бийиги
кэрэйбэттэ эбэттэ. Дьэ
уонна итиник номонү де-
мократическай (американ-
скай) хайысхалаахтарга
дизин аах) куустарга да-
раны онорору тодо кэрэ-
йиэх тустаахпынмы?

Бу американскай де-
ятель Вашингтон тутулу-
га суох госуларстволар
ис дьаалааларыгар куруу-
байдык орооһуу полити-
катын ынтарын «нэрэйи-
рин» курдук этэрэ ому-
найын диэххэ наада.
АХШ кири разведкалар
управления, холобур,
кырааысса таһыгар
куордаллар операцияла-
ры онороругар тугу да
кэрэйбэт буолбута быдан-
наабыта кимикэ барыта

гар биллэр. Сайдан иһэр
дойдулар норуоттара ити
үспүһүнүгүр ведомство
харанта дьаалааларын үчү-
гөйдик биллэлэр. Ол иһин,
сайдан иһэр уонна социа-
листическай дойдудары
утары куордаллар дьа-
йыларын өссө нэгэтэр-
гэ бэлэмнээн турар, Ва-
шингтон ону кистиэрин,
бейтэни бириэмэттэргэ «Ка-
кул» уонна «Кенүл Ел-
ропа» радиостанциялар
куордаллар үлэлэрин
таххалаабыттан курдук,
«сааһынай сектор оппози-
ционнэн» хаххалаабын ба-
рарар.

Ол өрөөри ити кыла-
лыбат. Бэчээт, программа
автордара албох ахсаан-
наах американскай ха-
бааттылаах правительст-
воларын тэрийтэллэргэ,
«ханас диктатуралар (а. а.
норуоттар бадаларын дьит-
нээхтик сирейдэн көрдө-
рөр куустар) былааска
кириилэрин мөһөйдир-

гэ» аһаастык дьулуһал-
лар, дьин иһитиннэрэр.
«Бийиги бейбэт прин-
циптеринин хардатарбы-
тыгар халбагына суох
тупсарыахпыт». — дьир
АХШ госсекретара А.
Хейл, ити программаны
олоххо киллэрэргэ сүбэ-
лээччи.

Программа бастаны уо-
чараттаах сымалара ха-
йыс-ула эйимдэнидэр.
Ити Польша уонна Ника-
рагуа, Куба уонна Ливия.
АХШ администрациятын
дьаайыллара — ити госу-
дарстволар ис дьаалаа-
рыгар ньудьу-балайдык
орооһуу. Ол аан дойду-
таагы быраапка, ХНТ Уе-
таабыгар, Хельсинкигэргэ
сүбэ мунунах Түмүк ак-
татыгар утары. Аан дой-
ду норуоттара бейлэри-
гэр соптоох түмүктэри
онустуохтара, кирилэри
утары туһаайдылыбыт
куһуһун иһэр диверсия-
лар кириллэригэр сөргөх
буолууну көрдөрүөхтэрэ
дизин сабадалыахта соп.

А. БИРЮКОВ,
ССТА ырытааччыта.

ЭДЭР ТУРИСТАР СЛЕТТАРА

Эдэр туристар уонна
парааһы үөрэтээччилэр
сройуоннаагы XVIII слет-
тарыгар 10 оскуолаттан
барыта 100 үөрэнээччи
кытыныа.

Бастаны күн слет бы-
лаада көтөбүллэрин кыт-
та геологтар уонна сиг-
налы биэрээччилэр нон-
куртара сараланна. Үчү-
кэй теоретическай бэлэм-
нээхтэрин көрдөрөн Ха-
йылы эдэр геологтара
уонна Сылан сигналы
биэрээччилэрэ кыайы-
лаабынан табыстылар.

Эбигэтэн кыһа эдэр
туристар улахан хаты-
лылаах күрэхтэһиннэрэ
буолла. Рюкан сүтэй-
дэх оҕолор мөһөйдөх
сирдэринэн суурдулар.
Маныха 10 мүн. 50 сек.
кэлэн Чурапчы орто ос-
куолатын хамаандата баста-
таа. Амаллар иккис, си-
ланнар үһүс буолдулар.

Эмиэ ити күн мөһөтө-
гэр топографтар уонна
санпостар конкурстара
дытылыныа. Топографтар
эмистэтигэр маршрутный
съемка онордулар, оттон
санпостар бастагы ме-
дицинскай комонү түрөй-
лик, табатык онорууга
күрэхтэстилэр. Бу кон-
курстарга Чурапчы орто
оскуолатын эдэр топо-
графтара уонна Сылан
санпостара бастаабылар.

Итинэн күрэхтэһини
бастагы күнэ түмүктэннэ.
Иһэһэтин Куохады ыры-
на-тойугунаа, оҕолор
көрдөхх күлүүлэринэн
туолла.

Слет иккис күнэ спор-
тивной ориентированиа
күрэхтэһиннэн аһыдына.
Оҕолор компастаах уон-
на нарталлаах сылдан
хонтуролунай пууннары
көрдөтүлэр. Онно Чурап-
чы орто оскуолатын ха-
маандата кыайылыагы-
нан табыста. Хатыдылар
иккис, интернат-оскуола
үөрэнээччилэрэ үһүс
буолдулар. Маны таһы-
нал жюри палаточнай лаа-
ыр бэрээдэгин, санитар-
най туругун, кыттааччы-
лар дьисциплиналарын
көрдө. Бастагы мистэтин
Оддулуун адыс малаа-
стаах оскуолатын эдэр ту-
ристара ылдылар. Эбигэ-
тэнигэр повардар кон-
курстара ытытылына.

Адыс көрүннэ күрэх-
тэһин түмүгүнэн кубок бы-
лырынны халлааһытара
— Сылан орто оскуола-
тын эдэр туристара кы-
айылаабынан табысты-
лар. Бу хамаанда респу-
блика эдэр туристарын
слетугар кыттан оройуон
чэһин көмүскүүр быраа-
бы ылда.

И. СЛЕПЦОВ.

Үөрэнээччилэр сайынны сынныаланнарын, үлэлэрин тэрийигэ социалистическай КУОТАЛАҤЫ УСУЛУОБУЙАТА

Куоталаһым сылыннан
суоһу аһыстык бэлэм-
нээһиннэ, оҕуруот аста-
рын үүннэриннэ, о. д. а.
үлэлэрэ үөрэнээччилэр
активнай коместэрин уон-
на сынныаланнарын ор-
дук көдүүстээхтик тэри-
һин үлэ уонна сынныалаах
лаабырдарын, производст-
веннай биригээдэлэр үлэ-
лэрин хаачыстыбатын уон-
на көдүүһүн үрдэтин
буолар.

Куоталаһы иһин бө-
лөбүнэн орто уонна адыс
кылаастаах оскуолалар
коллективтарын уонна үө-
рэнээччилэр үлэвэ холбо-
һуктарын, пришкольной
учаастактар иһин ар-
дылаарыгар мытыллар.

**Оскуолалар куотала-
һыларыгар учуоттанал-
лар:**

- VII—X кылаастар
үөрэнээччилэрин үлэ хол-
боһуктарынан хабыы ба-
рыдыана;
- IV—VI уонна на-
чальнай кылаастар үө-
рэнээччилэрин үлэ уонна
сынныалан лаабырдары-
нан, производственной би-
ригээдэлэринэн хабыы бы-
рыдыана;
- голорудлубут үлэ,
валовой бородуужууна
көмөһө, (тонна, солк., уе-
тууна) уонна IV—X кы-
лаастар хас биридин үө-
рэнээччилэринтэр тиксэнтэ;
- үөрэнээччилэр са-
быһы сынныаланнарын,
үлэлэрин салайыта кыт-
тыны ылбыт учуутал-
лар, тыа хаһаайыстыба-
тын специалистарын, ра-
бочай-агитаторунтар ах-
сааннара;
- геологическай, ту-
ристическай, краеведчес-

най походтарынан, эн-
скурсияларынан оҕолору
хабыы бырыдыана (I—X
кылаастар);

- оҕо площадкалары-
нан, пионерскай лаабыр-
дарынан оҕолору хабыы
бырыдыана (бэлэмнэни—
VII кылаастар);
- сылы быһа үлэллэр
үөрэнээччилэр производ-
ственной биригээдэлэри-
нэн оҕолору хабыы бы-
рыдыана;
- оҕолору үлэвэ дири-
ктэн үөрэттигэ профил-
ларынан хабын үөрэтти
бырыдыана (IX—X кы-
лаастар), орто ос-
куоланы бүтэрээччи-
лэр идэлэри ылды-
ларынан, тыа хаһаайысты-
батын үрдүк уонна орто
үөрэхтэрин заведениела-
рыгар инприитэрин уонна
производства тахсыла-
рын бырыдыана;
- үлэ уонна сынны-
лан лаабырдарыгар, үө-
рэнээччилэр производст-
веннай биригээдэлэригэр
сыһыарыллыбыт оттуур
сирдэр көмөһөдөрө (гек-
тар) голору эбэтэр ситэ-
тэ суох механизациялаах
уонна колхоз-колхозно-
ларыгар бөрүлүбүт тыл
хаһаайыстыбатын массы-
наларын ахсаана;
- тыарахан иһитилээх
оҕолору сайынны үлэ би-
ригээдэлэригэр голору ха-
быы.
- Куоталаһы хас көрү-
нүн ахсын маңнайгы
мистэһэ — 10, иһиккэ
— 9, үһүскэ — 8 онгон
салгыны мистэлэргэ бири-
диннэн ачатыллан балл
бөрүллэр. Кыайылаах
балл уонсай эхбөдүгүн
быһаарыллар. Бүтүк ту-
мук балаһан ыйын 20

күнүн ааспакка онгоһул-
лар. Отчуотка киллэрил-
либит үлэлэр бары ко-
руһуннэргэр туһааннаах
базовой тэрийтэлэргэн би-
гэргэтэр ыспырапка көр-
дөнөр.

**Орто оскуолалар куо-
талаһыларыгар бастаа-
быкка көһөрүллэ сылдыр**
Кыһыл знамэ, ИБСЛКС
райкомун, райсовет во-
полкомун, районо норуот
үөрэтиринин уонна тыа
хаһаайыстыбатын үлэни-
тэрин профсоюзун оро-
йуоннаагы комитеттарыч
Бочуотунай грамотата,
«Дружба» эрбин фунда-
та, ойдобуһуһук бэлэх
туттарыллар. Иһикс,
үһүс мистэлэри ылбыт
оскуолалар коллективтара
Бочуотунай грамоталары,
ойдобуһуһук бэлэхтэри
ылларар.

**Адыс кылаастаах ос-
куолаларга бастаабыкка**
көһөрүллэ сылдыр ым-
пел, «Дружба» эрбин
фундаты, Бочуотунай гра-
мота, ойдобуһуһук бэлэх
туттарыллар. Иһикс,
үһүс мистэлэри ылбыт
оскуолалар ИБСЛКС рай-
комун, профсоюзтар рай-
комнарын Бочуотунай гра-
моталарынан, ойдобуһуһук
бэлэхтэринэн бириэмийэ
лэнэлэр.

Үлэ, сынныалан лаабыр-
дарын уонна производст-
веннай биригээдэлэр иһин
ардыларыгар куоталаһы-
га учуоттаналлар:

- онгоһуллубут вал-
овой бородуужууна уонсай
суумата уонна хас бири-
дин иһиккэ тиксэнтэ
(тонна, устууна, солк.).
Маңнайгы мистэһэ 60,
иһиккэ 50, үһүскэ 40,
төрдүскэ 35, онтон көн-

нөн мистэлэргэ бири-
диннэн ачатыллан балл
аарыллар (биргээдэ, лаа-
быр оҕотун ахсаана 50-
тан итэһэ суох буо-
луохтаах).

- мытыллыбыт куль-
турнай-массабай иһитэр
үлэлэр идеянай таһымна-
ра, көрүннэргэ, былаанна-
ра: (үлэ дуоһабара, по-
литинформациялары, ба-
саадалары оноруу, лек-
циялары аадыы, «Вой-
буой» листоктары) таһа-
рыы, күрэхтэһиннэр, ыл-
һыт мункуктар, концер-
дар, сага бачыыһнар, үлэ
холбоһуктарынан толоруу-
луохтаах үлэлэр доку-
муоннара төһө ситэ толо-
руллубуттара, хаачыстыба-
лар, денадаларынан от-
чуостар уонна бүтэик-
таах отчуот, үлэ рапортын
альбома, о. д. а.) хас
биридин көрүннэ 1-тан 5-
кэ дьэри балл аарыллар;
- үлэ уонна сынны-
лан лаабырдарын, произ-
водственной биригээдэлэр
үлэллэр мистэлэригэр онго-
һуллубут аналлаах тутуу-
лар (типовой комплекс—
20 балл, тупсаран онго-
һуллубут дьаһалар — 10
балл, палатка — 1 балл).
- Орто оскуолаларга бас-
таабыт үлэ холбоһугар
Бочуотунай грамота, Бү-
түн Союзтаагы «Орле-
нок» лаабырга сынныанар
бири босхо путежка, «Мос-
квич» автомашина фунда-
та (үс сылтан итэһэ суох
үлэлээбит лаабыр
начальниктар эбэтэр нас-
тавникка), бастык үлэ-
лигтэргэ ойдобуһуһук
бэлэхтэр туттарыллар.
- Адыс кылаастаах ос-
куолаларга бастаабыт үлэ
холбоһуктарыгар Бочуоту-
най грамота, колхознаах

мотоцикл фондата (үс
сылтан итэһэ суох үлэ-
лээбит лаабыр начальни-
гар, эбэтэр наставникка),
бастык үлэлигтэргэ ойдо-
буһуһук бэлэхтэр тутта-
рыллараллар.

**Пришкольной учааста-
тар куоталаһыларыгар
учуоттаналлар:**

- юннатскай үлэни
оҕолору хабыы бырыды-
на (I—VIII кылаастар);
- учаастак, теплица
иһиннэрэ;
- опытной учаастак
отделдара, оһоо үүннэ-
риллибит үүнээйилэр кө-
рүннэргэ, онгоһуллубут
опыттар ахсааннара, тү-
мүктэргэ;
- үүнээйилэр сүрүч
көрүннэрин үүнүүлэрэ
(центнеринэн) уонна 1
гектартан үүнүүнү ылыы;
- оҕуруот астарын го-
сударствога туттарыы
(центнер).
- Бастаабыт пришкольной
учаастакка ИБСЛКС рай-
комун, районо, тыа ха-
һаайыстыбатын оройуон-
наагы управлениетын уон-
на профсоюзтар райком-
нарын Бочуотунай гра-
моталара, ойдобуһуһук бэ-
лэхтэр, иһикс үһүс мистэ-
тини ылбыт учаастактар-
га Бочуотунай грамота-
лар туттарыллар.
- Хос быһаарыы:** оһо-
дэп, общественнай бэрээ-
дэги кэһин түбэлтэтин,
таһаарыт, отчуоту би-
риэмэттэргэр туһарбаттах үлэ
холбоһуктара уонна ос-
куолалар күрэхтэһиннэтин
туоратыллараллар.

**ОРОЙУОННААҤЫ
ШТАБ.**

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Райпотребобщество бырабылаһаннаага Кы-
таанахтаагы эргин предприниметин дире-
ктора Н. Н. Михайловка таптыыр убайа,
«Якутсельстрой» Амтатаагы мехколхознаатын
бригадирэ
МИХАЙЛОВ Михаил Николаевич
олбүтүнэн бейтэни кутурбанын биллэрэр.